

Verksamhetsberättelse

FoU i Sörmland 2015

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Medborgarperspektivet	4
2.1 Övergripande mål: Brukarens perspektiv är synliggjort i verksamhetsutveckling	4
3. Personalperspektivet.....	6
3.1 Övergripande mål: Kompetenta och engagerade medarbetare på FoUIS.....	6
4. Process- och förnyelseperspektivet	8
4.1 Övergripande mål: FoUIS är en trovärdig samarbetspartner till kommuner och landsting och fungerar som en bro mellan nationell och lokal nivå när det gäller kunskapsutveckling....	8
4.2 Övergripande mål: FoUIS bidrar till en vardagsnära kunskapsutveckling i socialtjänst och hälso- och sjukvård.....	12
4.3 Övergripande mål: I de verksamheter som ingår i FoUIS ansvarsområde finns ett långsiktigt förbättringsarbete baserat på en evidensbaserad praktik (EBP) och på evidens från forskning, praktik och brukar/patienterfarenheter	13
5. Miljöperspektivet	17
5.1 Övergripande mål: FoUIS bedriver ett hållbart och långsiktigt miljöarbete i syfte att minimera belastningen på miljön	17
6. Ekonomiperspektivet	17
6.1 Övergripande mål: Balanserad ekonomi under 2015	17

1. Sammanfattning

Verksamhetsplan 2015 har haft en annan struktur jämfört med tidigare år. Under året har det visat sig att det är svårt att rapportera vissa indikatorer, då de är otydliga och svåra att mäta. Arbetssättet kring rapporteringen behöver utvecklas och inför nästa års verksamhetsplan kommer åtagande och indikatorer samt målvärden att ses över för att förbättra redovisningen.

Vid årsskiftet förändrades huvudmannskapet och FoUIS fördes över till Landstinget. Överföringen har haft stor påverkan på verksamheten och varit mycket tidskrävande för personalen inom FoUIS. Det har inneburit att vissa åtagande inte varit möjliga att genomföra utifrån verksamhetsplanen 2015.

Medborgarperspektivet

FoUIS övergripande mål ur ett medborgarperspektiv är att brukares perspektiv är synliggjort i verksamhetsutveckling. För att uppnå detta genomförs aktiviteter i syfte att främja dialogen mellan brukare och verksamheter/personal, att skapa arenor för brukares röster samt att stödja verksamheternas arbete med att öka brukarinflytandet. Under 2015 har implementering av delaktighetsmodellen påbörjats, dels genom informationsspridning, genomförande av delaktighetslingor och genom planering av utbildning av vägledare som genomförts under hösten. Under våren startades också forskningscirkelträffar om barn och ungas delaktighet med personal inom den sociala barn- och ungdomsvården. En rapport kring delaktigheten för barn och unga med funktionsnedsättning publicerades under augusti. Brukarmedverkan i FoUIS arbeten och projekt kan ses som en utmaning som kräver fortsatt arbete.

Personalperspektivet

Kunskapsdelning har varit en återkommande punkt under årets APT, där specifika frågor/områden diskuterats, analyserats och utvärderats. Flera av FoUIS medarbetare ingår i ett eller flera regionala, nationella eller internationella nätverk, och deltar regelbundet vid nätverksträffar, studiebesök och konferenser. Tre medarbetare är doktorander och utbildar sig på forskarnivå. De flesta på FoUIS har tidsbegränsade anställningar/uppdrag och deltidsanställning, vilket innebär att egen utbildning inte prioriteras inom ramen för uppdraget på FoUIS. Huvudmannskapsförändringen har påverkat arbetet hos medarbetarna och har tagit mycket tid och energi från FoUIS uppdrag.

Process och förnyelseperspektivet

Ur ett process- och förnyelseperspektiv har FoUIS tre övergripande målsättningar; att vara en trovärdig samarbetspartner för kommuner och landsting och fungera som en bro mellan nationell och lokal nivå när det gäller kunskapsutveckling och att bidra till nära kunskapsutveckling, samt att bidra till ett långsiktigt förbättringsarbete baserat på EBP, en evidensbaserad praktik. Det är utifrån dessa målsättningar de flesta av FoUIS aktiviteter planeras.

Under 2015 har FoUIS:

- arbetat med att stödja kommuner och landsting vid implementering av nationella riktlinjer och kunskapsstöd t.ex. utveckling och genomförande av många SIP-utbildningar, länsseminarium för området missbruks-och beroendevård,
- erbjudit arenor där olika professioner, kunskapsfält, forskare och praktiker kan mötas i olika frågor, t.ex. genom yrkeshandledning för nya socialsekreterare, nätverksträffar inom funktionshinderområdet och ÄBIC, forskningscirkel för socialsekreterare,
- bidragit till tvärvetenskaplig och tvärspektoriell samverkan, t.ex. genom upprättande och revidering av regionala överenskommelser som läkarundersökning/bedömning tandhälsa (sociala barn- och ungdomsvården), utvecklingsarbete för förbättrade stöd- och

behandlingsinsatser vid omhändertagande av berusade personer (LOB-lagen om omhändertagande av berusad person), samt demenssjukdomar,

- gett stöd till systematiskt förbättringsarbete och ett systematiskt förhållningssätt till kunskapsutveckling, t.ex. genom; sammanställning, analys och presentation av statistik från kvalitetsregister och Öppna jämförelser, utvärdering av närstående barn till patienter i palliativ vård, samt en pilotstudie kring informationskanaler mellan brukare och politiker,
- spridit kunskap och forskningsresultat, t.ex. genom föräldrastödsutbildning, temadagar och stöd kring socialtjänstbiblioteket,
- börjat planering av konferens kring Äldre och missbruk i mars 2016.

En av de stora utmaningarna för FoUis är informationsspridning och kontakt med verksamheter i kommuner och landsting. Vid flera tillfällen har aktiviteter varit tvungna att ställas in till följd av för få anmälda, trots stor efterfrågan och önskemål från verksamheterna. Under året har medarbetare arbetat med att öka kännedomen om FoUis verksamhet, t.ex. genom FoU-dialoger och spridning av Facebook-sidan.

Miljöperspektiv

FoU i Sörmland strävar efter att i så hög grad som möjligt välja ett miljövänligt alternativ gällande förbrukning av varor och val av resa.

Ekonomiperspektivet

Bokslut för 2015 visar ett överskott och det är framförallt personalkostnaderna som ger ett budgetöverskott. En resursförstärkning var planerad, men på grund av den tidskrävande verksamhetsöverföringen från Eskilstuna kommun till Landstinget Sörmland verkställdes den inte.

2. Medborgarperspektivet

2.1 Övergripande mål:

Brukarens perspektiv är synliggjort i verksamhetsutveckling

FoUis arbete inom område brukarperspektiv inleddes under tidigare år och är ett prioriterat område under 2015 och kommande år. En inventering av former för brukarinflytande i länets kommuner och angränsande verksamheter inom landstinget indikerar att området är angeläget och att intresset för att utveckla hållbara formella former och arenor där brukare och brukarrepresentanter kan göra sina röster hörda är stort. I linje med inventeringens resultat inriktas FoUis arbete på att stödja utvecklingen av ett systematiskt och strategiskt arbetssätt för att öka brukares och brukarrepresentanters delaktighet och inflytande på individ-, verksamhets- och organisationsnivå. Det innebär att främja kunskapsutveckling och metoder för att öka brukares och brukarrepresentanters möjlighet att reellt påverka levnadsförhållanden, verksamheters utformning och kvalitet samt övergripande värdegrund, mål och policyprogram.

Åtagande: Att främja dialogen mellan brukare och personal samt skapa arenor för brukares röster

Ett medel i syfte att synliggöra brukarens perspektiv i verksamhetsutvecklingen är att främja dialogen mellan brukare och personal samt att skapa arenor för brukares röster. Genom att genomföra slingor och utbilda vägledare i delaktighetsmodellen kommer FoUis att bidra till en

ökad dialog. Arenor för brukares röster skapas bland annat genom aktivt deltagande i forskningsprojekt samt brukardeltagande i planerings- och referensgrupper.

Resultat

Under året har en utbildning för vägledare i delaktighetsmodellen genomförts i Strängnäs (6 personer), en utbildning har påbörjats i Eskilstuna (16 personer) och en planerats i de södra länsdelarna. Det är nödvändigt att delaktighetsmodellen används inom ramen för det ordinarie arbetet utifrån ett långsiktigt perspektiv. Utifrån kommunernas önskemål har tidsplaneringen för implementering av modellen i länet förskjutits. Det innebär att målvärdet för året inte uppnås vid årsslutet.

Förutom tre delaktighetsslingor i Strängnäs inom vägledarutbildningens ram har en slinga genomförts inom habiliteringen där barn- och ungdomsrådet och verksamhetens ledningsgrupp har haft en dialog. Övriga, av FoUIS, planerade slingor har ställts in på grund av organisationsförändringar inom den aktuella verksamheten. Information om modellen finns tillgängligt på www.fou.sormland.se och modellen nämns vid olika träffar och möten.

En handlingsplan för FoUIS:s arbete med brukarmedverkan togs fram under 2014 och har reviderats under hösten 2015.

En referensgrupp har bildats med personer med utvecklingsstörning. Första kontakt har tagits för att bilda referensgrupper med brukare som får insatser via socialpsykiatri (Verdandi) och äldre (SPF). En grupp personer med utvecklingsstörning i Sörmland har involverats som medaktörer i ett forskningsprojekt. Ändrad inriktning i forskningen innebär att den andra brukargruppen (ungdomar med fysiska funktionsnedsättningar) inte längre är aktuell.

Verdandi Sörmland beviljades 2015 medel för utveckling av brukarinflytande i länet med målsättning att presentera metoden brukarstyrd brukarrevisioner till länets kommuner och att skapa ett övergripande nätverk av brukare och brukarorganisationer över länet. Slutredovisning från Verdandi till FoUIS sker i mars 2016.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal Utbildade vägledare i delaktighetsmodellen	6	10
Antal genomförda delaktighetsslingor	1	3
Antal genomförda informationstillfällen för chefer kring delaktighetsmodellen	4	4
Antal referensgrupper med brukarmedverkan kopplade till FoUIS	1	1
Antal brukargrupper som involverats som medaktörer i forskningsprojekt i samverkan med Uppsala universitet	1	2

Åtagande: Att stödja verksamheternas arbete med att öka brukarinflytande

Ett medel i syfte att synliggöra brukarens perspektiv i verksamhetsutvecklingen är att stödja verksamheternas arbete med att öka brukarinflytandet. Det sker genom direktkontakt med personal i samband med olika aktiviteter som genomförs. Ett brukarfokuserat förhållningssätt ingår som en integrerad del i samtliga utbildningar och handledningar som personal och chefer tar del av genom FoUIS.

Resultat

Under 2015 har två forskningscirkel med 9 respektive 10 handläggare/socialsekreterare träffats vid sammantaget 15 tillfällen, det vill säga sju tillfällen för varje forskningscirkel och en gemensam cirkelträff för båda grupperna. 90 % av deltagarna i forskningscirkelarna har fyllt i en basenkät om frågor rörande barns delaktighet inom socialtjänsten. Forskningscirkelarna kommer att fortsätta under 2016 och en rapport kommer att publiceras i början av 2017.

Delrapporten om barns delaktighet har fördröjts till följd av att andra aktiviteter har prioriterats. En litteraturstudie kring metoder att mäta delaktighet har påbörjats och planering av test mot ett antal planer pågår.

Studien av unga funktionshindrade och sammanhållen vård har på grund av omorganisation avbrutits.

Den planerade utvärderingen av minnesutredningar har i Nyköping avbrutits på grund av att personal fått andra arbetsuppgifter.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal deltagare i forskningscirkel kring inflytande i den sociala barn- och ungdomsvården	19	20
Andel personal som i uppföljning/enkät anger att delaktighet för barn i den sociala barn- och ungdomsvården har ökat sedan arbete med barns delaktighet inletts.	100 %	80 %
Utvärderingshandledningar av minnesutredningar i Nyköping med brukarperspektiv	0	1
Studie av unga funktionshindrade och sammanhållen vård	0	1

3. Personalperspektivet

3.1 Övergripande mål: Kompetenta och engagerade medarbetare på FoUiS

Kompetenta och engagerade medarbetare på FoUiS såväl som inom kommunernas och landstingets verksamheter är i hög grad en fråga om organisering av kunskapssökande och produktion. Det är viktigt att personal har tillgång till evidens som är relevant för den egna verksamheten. För medarbetare på FoUiS är det viktigt dels för att själv på ett strukturerat och reflexivt sätt kunna förhålla sig till det egna arbetet och det givna uppdraget samt till förhållanden i omgivningen och dels för att kunna förmedla kunskap vidare till verksamheterna.

Åtagande: Att genom kunskapsdelning aktivt arbeta med den egna kunskapsutvecklingen

I syfte att få kompetenta och engagerade medarbetare kommer kunskapsdelning att vara ett fokus under verksamhetsåret. Under 2015 är kunskapsdelning en återkommande punkt på dagordningen på arbetsplatsträffarna, vilket inbegriper analys, tolkning och återkoppling av utvärdering av egna insatser. Både spontan kunskapsdelning och planerade utbildningstillfällen av föredragskaraktär ges utrymme.

Resultat

Kunskapsdelning har varit en återkommande punkt på APT under 2015, med dialog och uppföljning. En översikt av projekt och aktiviteter på FoUis har tagits fram för att främja samarbete och kunskapsdelning.

Indikator	Resultat	Målvärde
Andel APT där kunskapsdelning funnits med på agendan	100 %	90 %
Antal APT där gruppen problematiserat och diskuterat processen vid genomförande av en insats från FoUis	4	4

Åtagande: Att genom omvärldsbevakning och nätverksskapande aktivt bidra till egen kunskapsutveckling samt skapa arenor för nationell och internationell samverkan

I syfte att upprätthålla kompetensen och engagemanget hos medarbetarna uppmuntras omvärldsbevakning och nätverksskapande både enskilt och i mindre grupper. Medverkan i nationella nätverksmöten bidrar till ökad kunskap om vad som sker i motsvarande verksamheter eller inom aktuella målgrupps- eller fokusområden. Medverkan i exempelvis EU-projekt bidrar till internationell samverkan, som kan bidra både till ökad motivation för det egna arbetet och en känsla av sammanhang. Samtidigt som kunskap inhämtas i nationella sammanhang delges även kunskap så att ett kunskapsutbyte blir möjligt.

Resultat

Två medarbetare har genomfört ett studiebesök hos FoU Valfärd, Region Västerbotten och har även deltagit i deras regionala workshop gällande implementering av nya nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende.

Medarbetare har deltagit i nationella nätverk, exempelvis för Familjehemsvård, brukarinflytande, hemsjukvård, funktionshinder, missbruks- och beroendevård, Förstärkt barn- och föräldrastöd inom missbruks- och beroendevård, e-Hälsa, DMO (Delaktighetsmodellen), ÖJ (Öppna Jämförelser), SWID (Svensk innovationsdesign), höstens Fallkampanj, närvård (Släkträff), kvalitetsregistret SveDem, kvalitetsregisterkonferens, seminarier kring Forskning pågår i Uppsala och Umeå samt nätverk för kommunikatörer.

FoUis arrangerat ett internationellt nätverksmöte i Eskilstuna kopplat till EU-projektet VictoryaHome.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal medarbetare som deltagit i FoU Valfärds årliga konferens i Värmland	4 st	5 st
Antal medarbetare som deltagit vid nationella och regionala nätverksmöten	10 st	10 st
FoUis arrangerat ett internationellt nätverksmöte inom ramen för EU-projektet VictoryaHome	1	1

Åtagande: Att genom egen utbildning aktivt bidra till egen kunskapsutveckling

Det finns en tradition bland FoUis personal att söka kunskap även genom egen utbildning. För att upprätthålla kompetensen i arbetsgruppen uppmuntras till fortsatt utbildning, särskilt inom områden som är särskilt relevanta för verksamheten.

Resultat

Tre medarbetare är doktorander och utbildar sig på forskarnivå.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal medarbetare som genomgår handledarutbildning/utbildning i att utbilda vägledare i delaktighetsmodellen	2	2
Antalet medarbetare som genomför högskole- eller universitetsutbildning utifrån kompetensbehov	0	2
Antal medarbetare (även tjänstlediga) som utbildar sig på forskarnivå	3	1

4. Process- och förnyelseperspektivet

4.1 Övergripande mål: FoUIS är en trovärdig samarbetspartner till kommuner och landsting och fungerar som en bro mellan nationell och lokal nivå när det gäller kunskapsutveckling

FoUIS samarbetar med en rad olika parter på olika nivåer och kring olika frågor som berör FoUIS:s verksamhetsområden. Förutom länets kommuner och landsting samarbetar FoUIS med bland annat Sveriges kommuner och landsting och Mälardalens högskola. Även andra universitet och högskolor utgör samarbetspartners, liksom nationella institut, brukarorganisationer och myndigheter.

Åtagande: Att utgöra ett regionalt stöd inom socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård och medverka i implementering av nationella riktlinjer och kunskapsstöd för socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård

I syfte att fungera som en trovärdig samarbetspartner till kommuner och landsting och att fungera som en bro mellan den nationella och den lokala nivån åtar sig FoUIS att utgöra ett regionalt stöd för implementering av nationella riktlinjer och kunskapsstöd för socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård. FoUIS ska under 2015 arrangera grundutbildningar för personal, bidra till revideringen av de läns gemensamma riktlinjerna för personer med demenssjukdom, samt arrangera ett läns gemensamt seminarium om de nationella riktlinjerna inom missbruks- och beroendevården. FoUIS ska främja och underlätta samverkan mellan kommunerna gällande utbildningar för jour/familjehem utifrån Socialstyrelsen framtagna utbildningsmaterialet "Ett hem att växa i".

Resultat

Tillsammans med SKL och på uppdrag av Arbetsgrupp Norra Psykiatri (ANP) genomfördes tre utbildningstillfällen om Samordnad individuell plan (SIP) i norra länsdelen under våren. I samband med detta togs en långsiktig handlingsplan fram för kompetensutveckling kring SIP för hela länet. Handlingsplanen har tre olika inriktningar (barn, vuxna, äldre), i de tre olika länsdelarna. Under 2015 har totalt 450 personer gått SIP utbildning i länet och utbildningarna har genomförts i samarbete med närvården.

Revidering av Läns gemensamma riktlinjer för personer med demenssjukdomar har godkänts av Länsstyrgruppen och presenterats för NSV i maj.

Ett länsseminarium kring de nya nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende genomfördes i mars med 130 deltagare.

Baskurs i riskbruk, missbruk, beroende (i samverkan med MDH) har genomförts i november med cirka 150 deltagare varav cirka 40 deltagare från socionomprogrammet vid MDH.

En överenskommelse gällande utvecklingsarbetet kring LOB (Lagen om omhändertagande av berusade personer) har utarbetats under hösten och skickats in till Socialdepartementet för godkännande. Om medel beviljas kommer det arbete som innefattas i denna överenskommelse att påbörjas snarast.

Utvecklingsledaren för den sociala barn- och ungdomsvården har lett arbetet med att revidera överenskommelsen mellan kommuner och landsting för läkarundersökning/bedömning tandhälsa i samband med placering av barn i familjehem och hem för vård eller boende (HVB).

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal grundutbildningar som genomförts	*	4
Länsgemensamma riktlinjer för personer med demenssjukdomar skall vara reviderade 2015-05-31	1	1
Länsgemensamt seminarium om nationella riktlinjerna i missbruks- och beroendevård anordnats	1	1
Antal utbildningsgrupper som anordnas för jour- och familjehem (efter Socialstyrelsens utbildningsmaterial "ett hem att växa i")	4	3
Överenskommelse kring LOB (Lagen om omhändertagande av berusade personer)	1	1

*Indikatorn är otydlig och svår att mäta

Åtagande: Att skapa arenor där forskare, utvecklare och praktiker kan mötas

Genom att skapa arenor där forskare, utvecklare och praktiker möts fungerar FoUis som en trovärdig samarbetspartner och som en bro mellan olika nivåer avseende kunskapsutveckling. Ett sätt att skapa arenor är att arrangera inspirationsdagar kring valda teman eller målgrupper.

Resultat

En inspirationsdag kring delaktighet för barn och unga med funktionsnedsättning har genomförts.

Två forskningscirkelklar om barns delaktighet, riktad till socialsekreterare som arbetar inom den sociala barn- och ungdomsvården har genomförts under 2015. Fem kommuner har deltagit.

Forskare vid FoUis och MDH har redovisat resultat av studien *barn till patienter i palliativ vård* vid en internationell konferens, samt vid en regional konferens.

En pilotstudie om projektet att "stärka små barns skydd vid orosanmälningar till socialtjänsten där en av föräldrarna har ett missbruksproblem" startade under hösten. Projektet pågår i Eskilstuna kommun och omfattar stödsamtal till berörda föräldrar för att medvetandegöra om barnets utsatthet, hur barnet kan skyddas från missbrukets negativa konsekvenser, samt förhindra ytterligare orosanmälningar. Projektet pågår och ska avslutas 2016. FoUis följer och dokumenterar projektet, som bland annat inkluderar enkäter till deltagande föräldrar. Studien har godkänts av etikprövningsnämnden.

En utbildning i systematiskt förbättringsarbete pågår tillsammans med utvecklingsenheten på landstinget. Sju team från kommuner och landsting deltar. Utvecklingsledare från FoUIS är handledare i ett av teamen. Utbildningen pågår under ett år och startade i november 2015.

FoUIS har deltagit i en samverkan med Länsbildningsförbundet, Sörmlandsidrotten samt kommuner och landsting i Sörmland inför en Fallpreventionskampanj som genomfördes vecka 40. Ett förberedande arbete genomfördes under 2015 och resulterade i en Inspirationsdag i slutet av augusti. Ett 50-tal personer från olika verksamheter i länet deltog. Under vecka 40 tog fallpreventionsaktiviteter plats i sex kommuner och ett flertal vårdcentraler i länet.

Forskning om validering av Delaktighetsmodellen har påbörjats i samverkan med forskare i Lund och Uppsala. En medarbetare har deltagit i Folkhälsomyndighetens arbete med att ta fram en enkät för självskattad hälsa hos personer med utvecklingsstörning.

En medarbetare deltar i SKL:s arbete med brukarundersökningar inom funktionshinderområdet.

En medarbetare har deltagit i möten angående samråd med Folkhälsocentrum om "Liv och hälsa ung", funktionsnedsättning.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal anordnade inspirationsdagar	4	4
Antal personer (socialsekreterare) som deltagit i forskningscirkel (20 st) kring barns delaktighet	19	20
Igångsättning av pilotprojekt Stärka små barns skydd	1	1
AIM-day planerats under 2015	0	1
Antal möten med nutritionsrådet, palliativa rådet, arbetsgrupper för äldre samt samarbetsgruppen för demensfrågor	12	6
Antal vårdcentraler som nåtts av information angående fallpreventionsarbete	9	15
Fallpreventionsprojekt planeras 2015	1	1

Åtagande: Att skapa arenor där olika intresseområden och kunskapsfält kan mötas

FoUIS bidrar till kunskapsutvecklingen samtidigt som verksamheten utgör en trovärdig samarbetspartner genom att skapa arenor där olika intresseområden och kunskapsfält möts.

Resultat

Behovet av nätverksträffar inom särskilda områden (ÄBIC, e-HÄLSA, Innovationslust) har varit större än målvärdet. En träff för LSS-handläggare och en träff för verksamhetsnära chefer har genomförts med sammanlagt 19 deltagare från Eskilstuna, Strängnäs, Katrineholm, Trosa, Oxelösund, Gnesta och Vingåker.

I februari presenterades en följeforskningsrapport av forskare vid Mälardalens högskola (MDH) om projektet *Innovationslust i Sörmland* där KINVO-modellen implementerades. Presentationen gjordes för representanter på SKL och VINNOVA. Utifrån resultatet av följeforskningen har möten med SKL och VINNOVA genomförts under 2015. Det har lett fram till att FoUIS har beviljats medel från VINNOVA att tillsammans med MDH genomföra en uppdragsutbildning i Innovationsledning som startar våren 2016.

Följeforskningen presenterades på bl.a. på HSS- konferens i Kalmar i maj av forskare på MDH och chef, FoUIS.

KINVO-modellen presenterades i februari på *Innovationsdag*, som Norrbottens Läns Landstings arrangerade i Luleå. Där visades även KINVO filmen. KINVO-modellen presenterades också på SKL:s *Innovationsdag* i september och på SKLs *Innovationsstafett* i Piteå i december.

Det är tre enheter som använder KINVO-modellen i länet och de har deltagit i nätverksträffar under året. Inom vård och omsorg i Katrineholms kommun har ett eget arbete startat med implementering av KINVO-modellen och 30 idécoacher har utbildats under hösten 2015. FoUIS har varit behjälplig med metodstöd i utvärdering.

Under våren genomfördes projektet *Trampa för liv och lust* på Furulidens äldreboende i Katrineholm. Äldre fick testa aktivitetscykeln jDomeBikeAround där de fick cykla till platser de önskade besöka via Google Street View. Utvärderingen av projektet visade att deltagarna var mycket nöjda. Resultatet redovisades till vård- och omsorgsnämnden i Katrineholms kommun under hösten. Projektredovisningen *Trampa för liv och lust* har publicerats.

Under hösten startade projektet *Trosatrampet* i Trosa och personer i äldreboendet Trosagården och Häradsgården fick testa att cykla på aktivitetscykeln jDomeBikeAround. Projektet avslutas under våren 2016.

FoUIS har på uppdrag Arbetsgrupp Norra Psykiatri (ANP), Försäkringskassan, Samordningsförbundet RAR, Arbetsförmedlingen (AF) processa arbetet i KUR projektet (KUR=utveckling, samverkan, kunskap inom psykisk ohälsa) för norra länsdelen. Uppdraget omfattade att processa arbetet före, under och efter seminariedagar i september och november. Processarbete innefattade planering av seminariedagar, processa arbete under seminariedagarna. En rapport sammanställdes som presenterades för ANP i december och innefattade vägledning till fortsatt arbete för att utveckla samverkan och kunskap om psykisk hälsa mellan organisationerna. I södra länsdelen har FoUIS processat arbetet med KUR-projektet för Försäkringskassan, RAR, Arbetsförmedlingen, Landstinget Sörmland Gnesta, Nyköping, Oxelösund, Trosa kommun. Seminariedag genomfördes i december och ytterligare KUR-seminarium planeras till våren 2016.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal anordnade nätverksträffar (på regional nivå)	17	4
Samverkansprojekt mellan representanter från NSPH, kommunerna och psykiatrin		
Följeforskningsrapport om KINVO-modellen	1	1
Antal enheter som använder KINVO-modellen	3	8
Andel som anger att KINVO-modellen bidrar till värde i de aktuella verksamheterna	*	90 %
Planera testbädd- testmiljö för vård och omsorg		

*Indikatorn är otydlig och svår att mäta

Åtagande: Att öka kännedomen om FoUIS bland medborgarna i regionen och erbjuda tydlig information om vad FoUIS står för och vilka aktiviteter som erbjuds samt sprida information om FoUIS projekt nationellt

I syfte att stärka FoUIS varumärke som en trovärdig samarbetspartner ska FoUIS öka kännedomen om den verksamhet som bedrivs både på lokalplanet, regionalt och nationellt. Ett medel är att genom FoU-dialog öka kommunikationen mellan kommunernas socialtjänst och FoUIS. På

nationell nivå ska kunskap om FoUIS och valda projekt spridas genom rapportering vid konferenser.

Resultat

Under året har arbete gjorts för att hålla FoUIS hemsida och Facebook-sida levande. Nyhetsbrevet har omarbetats till ett nyhetsmejl, med länkar till hemsidan, som sprids cirka 6 gånger per år. När det gäller mediabevakning har projektet *Trampa för liv och lust* varit med på lokal-TV i regionen. I övrigt har mediakontakt tagits angående *Program för stabilitet och kompetensutveckling i den sociala barn- och ungdomsvården*, vilket resulterade i ett inslag på Radio P4. Kontakt togs med media för inspirationsdagen inför den nationella fallveckan och resulterade i en artikel i lokalpress om "Trosatrampet" (jDomeBikeAround).

Indikator	Resultat delår 2	Målvärde
Antal besökare på hemsidan	21 607	
Antal medlemmar i FoUIS Facebookgrupp	276	311
Antal projekt eller aktiviteter som fått medial uppmärksamhet	3	3
Antal FoU-dialoger som genomförts i länet	1	9
Rapportering vid nationell konferens	2	4

4.2 Övergripande mål: FoUIS bidrar till en vardagsnära kunskapsutveckling i socialtjänst och hälso- och sjukvård

Åtagande: Att sprida riktad kunskap till specifika målgrupper inom kommun och landsting samt att samverka kring valda frågor

FoUIS arbetar både på bred bas och med specifika frågor och strävar efter att ge utbildningar som motsvarar verksamheternas behov. Här sker en samverkan mellan BoU-uppdraget och den statliga kompetenssatsningen inom respektive område.

Resultat

När det gäller området Förstärkt barn- och föräldrastöd i missbruks- och beroendevården har information spridits till samtliga kommuner och en workshop har genomförts. Arbete med särskilt fokus på samverkan mellan barn- och vuxenenheter och i samarbete med BoU-uppdraget har genomförts i tre kommuner i länet. Efterfrågade uppföljningsdagar har dock inte genomförts på grund av personalsituationen, chefsbyten samt omorganisationsförändringar i kommunerna.

Utbildningar om placerade barns rätt till tand/läkarundersökning i samband med placering har flyttats fram på grund av revidering av samverkansrutinen och ny Barns Behov i Centrum (BBIC):s lansering. En kartläggning har gjort av antalet barn som är placerade enligt LVU/ SoL där tand/läkarundersökning genomförts under 2015.

Yrkeshandledning för nya socialsekreterare har genomförts i fyra grupper med 8 personer/grupp. Det blir 32 personer under 8 gånger totalt.

Ett uppdrag från Landstinget Sörmland om fokusgruppsanalys inom ramen för projektet *Kultur på recept* har genomförts och finns publicerad på www.fou.sormland.se.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal grundutbildningar för jour- och familjehem	1	3
Antal kommuner där uppföljningsdagar för förstärkt barn- och föräldraperspektiv samt samverkan mellan barn- och vuxenenheter (missbruksområdet) erbjuds	3	3
Antal kommuner som fått information om föräldrastödssatsningen	9	9
Antal genomförda utbildningstillfällen för läkare och verksamhetsnära chefer om placerade barns rätt till tand-/läkarundersökning i samband med placering	0	4
Kartläggning av antalet placerade barn som bedöms ha behov av BBIC läkarundersökning/tandbedömning och som undersöks i samband med placering	1	1
Yrkeshandledning för nya socialsekreterare har genomförts för 32 personer under året		
Fokusgruppsanalys av pilotprojektet kultur på recept	1	1
Medverkan under introduktionsår för nyanställda socionomer inom den sociala barn- och ungdomsvården	9*	

*kommuner

Åtagande: Att stödja och bidra till tvärvetenskaplig och tvärsektoriell samverkan

FoUIS bidrar till en vardagsnära kunskapsutveckling i socialtjänst och hälso- och sjukvård genom att stödja tvärvetenskaplig och tvärsektoriell samverkan. Det sker bland annat genom olika utvärderingsprojekt och samarbeten med högskolan.

Resultat

En utvärdering av närstående barn till patienter i palliativ vård redovisades under våren, både vid en mindre konferens för personal från de fyra avdelningar som deltagit i studien, anordnad av Sörmlands läns landsting, samt vid en nationell konferens anordnad av Mälardalens högskola. Utbildning av sjuksköterskestudenter på Mälardalens högskola i kvalitetsregister har genomförts i Eskilstuna och på campus Nyköping.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal genomförda informationstillfällen riktade till studenter	4	2
Presentation av utvärdering av närstående barn till patienter i palliativ vård	2	2

4.3 Övergripande mål: I de verksamheter som ingår i FoUIS ansvarsområde finns ett långsiktigt förbättringsarbete baserat på en evidensbaserad praktik (EBP) och på evidens från forskning, praktik och brukar/patienterfarenheter

En evidensbaserad praktik (EBP) uppstår när vetenskaplig kunskap integreras med brukarens/patientens erfarenheter och den professionelles kompetens. Ingen av de tre kunskapskällorna är viktigare än de andra – de kompletterar varandra. FoUIS stödjer socialtjänsten och angränsande delar av hälso- och sjukvården i Sörmland i utvecklingen av EBP, bland annat genom kunskaps- och metodstöd, handledning och utbildning, samt arenor för reflektion och samverkan. EBP förutsätter kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar.

Åtagande: Att arbeta för ett långsiktigt förbättringsarbete genom att bidra till ett reflektivt tänkande i kommuner och landsting

FoUIS bidrar till ett reflektivt tänkande i kommuner och landsting och bidrar på så sätt till ett långsiktigt förbättringsarbete vilket baseras på en evidensbaserad praktik (EBP) och på evidens från forskning, praktik och brukar-/patienterfarenheter. I praktiken genomförs detta genom publicering av rapporter, undersökningar och utvärderingar. Samtal och diskussioner kring öppna jämförelser samt spridning av arbetsmodeller bidrar till ett reflektivt tänkande i verksamheter inom FoUIS ansvarsområde.

Resultat

FoUIS har genomfört workshops på arbetsplatser där man följt upp handlingsplaner och synliggjort resultat av genomförda förbättringsarbeten. Flera kommuner har fått handledning i systematiskt förbättringsarbete baserat på resultat i kvalitetsregister inom äldreomsorgen. Flera analysworkshops av resultat av ÖJ har genomförts under året.

FoUIS har genomfört kartläggning av barnfetma i länet. Delar av resultatet av kartläggningen kommer eventuellt att publiceras i en rapport eller vetenskaplig artikel under 2016.

Resultatet från en undersökning av informationskanaler mellan politiker och brukare har sammanställts och ett diskussionsunderlag har publicerats på FoUIS hemsida.

Resultatet från ledarutvecklingsprogrammet för chefer i kommuner och landsting i samarbete med Memeologen, Västerbotten har sammanställts i en rapport som publicerats på FoUIS hemsida.

Planerade träffar för diskussion och analys av resultaten från öppna jämförelser (ÖJ) inom barn och ungdom har inte genomförts på grund av lågt intresse från kommunerna.

Indikator	Resultat	Målvärde
Länsgemensam kvalitetsuppföljning för 2014 är presenterad	1	1
Antal workshops kring förbättringsarbete utgående från verksamhetens resultat.	3	10
Antal publicerade rapporter	1	2
Undersökning av barnfetman i länet	1	1
Undersökning om effekten av suicidpreventionssatsningen	1	1
Antal träffar för diskussion och analys av resultaten från öppna jämförelser	5	4

Åtagande: Att förmedla ett systematiskt förhållningssätt till kunskapsutveckling i kontakten med kommuner och landsting och att sprida kunskaper och erfarenheter mellan verksamheter och inom och mellan kommuner och landsting

Ett systematiskt förhållningssätt till kunskapsutveckling kan förmedlas på många sätt. Ett sätt är utbildningssatsningar i valda förhållningssätt, metoder eller inom valda kunskapsområden. Ett annat sätt är att bereda utrymme för diskussionstillfällen exempelvis i form av seminarier.

Resultat

Antalet certifierade utbildare i BPSD har ökat med två personer under 2015. De kommuner som inte har inga egna BPSD-utbildare, nyttjar de utbildare som finns i länet.

Metodutbildningar inom missbruks- och beroendevården har genomförts enligt planering. Dessutom har metodutbildningar i MET (Motivationshöjande behandlingar) genomförts. Inventering och planering för kommunerna och landstingets behov av metodutbildningar inom missbruks- och beroendevården 2016 har genomförts.

Regionala nätverksträffar inom exempelvis ÄBIC och Innovationslust har genomförts under året.

FoUIS har sammanställt, analyserat och presenterat statistik från de prioriterade områdena i handlingsplanen för äldre i Sörmland till samverkansgrupperna för äldre.

FoUIS har även deltagit i Nutritionsrådets rapportsammanställning från kartläggning av nattfasta i Sörmland.

Antal genomförda seminarier och workshops inom ramen för Välfärdsteknologi och e-hälsa har genomförts i mindre utsträckning än planerat.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal certifierade utbildare i BPSD (beteendemässiga och psykiska symtom vid demens)	7	
Antal nätverksträffar inom BPSD, ÄBIC (äldres behov i centrum), demens och ICF (International Classification of functioning)	3	4
Antal som genomgått utbildning i nationell baskurs i riskbruk, missbruk och beroende	150	150
Antal utbildningar i ASI (Addiction Severity Index)	1	1
Antal utbildningar i MI (Motiverande samtal)	2	2
Antal utbildningsår i HAP (Haschavvänjningsprogrammet)	1	1
Antal utbildning i ÅP (Återfallsprevention)	1	1
Antal genomförda seminarier och workshop inom ramen för Välfärdsteknologi och e-hälsa.	2	6
Antal träffar för diskussion och analys av resultaten från öppna jämförelser (ÖJ)	5	4
Antal kvalitetsuppföljningar av vård och omsorg för Äldre i Sörmland	1	1

Åtagande: Att sprida forskningsresultat och ett vetenskapligt förhållningssätt i syfte att bidra till kunskapsutveckling och en evidensbaserad praktik

Forskningsresultat sprids dels genom Socialtjänstbiblioteket, handledning gällande dokumentation, stöd till utveckling av lokala planer för arbete med litteratursökning och handledning i evidensbaserad praktik (EBP).

Resultat

Två vetenskapliga artiklar baserade på utvärderingen av hemsjukvården utifrån huvudmannaskapsändringen är inskickade för eventuellt publicering. Arbete med en vetenskaplig artikel angående livskvalitet hos personer med utvecklingsstörning är under slutfas. FoUis har informerat om EBP och utvärderingsverkstäder i olika sammanhang exempelvis vid information om delaktighetsmodellen, FoU-dialog och kvalitetsregister. Det finns ett intresse för utvärderingsverkstäder, men andra uppgifter har prioriterats högre i kommunerna vilket resulterat i att vi flyttat fram planeringen.

Åtta kommuner har utsett en eller flera kontaktperson/-er för det regionala arbetet med evidens (litteratursökning och granskning). En utvärdering av behov av kp-träffar är genomförd. Uppdragen har inte tydligt specificerats och tidsmässiga begränsningar har lett till att kontaktpersonerna inte kunnat delta vid länsövergripande träffar. Flertalet har även haft en skriftlig plan för arbetet under 2015. Att söka och granska evidens har inte prioriterats inom kommunerna och få kommuner har aktivt använt Socialtjänstbiblioteket. Ett kontrakt avseende gemensamt abonnemang på Socialtjänstbiblioteket mellan FoUis och intresserade kommuner har tagits fram. En arbetsgrupp för det fortsatta arbetet med implementering av evidensbaserad kunskap har bildats. En länk till socialtjänstbiblioteket finns på 7 kommuners intranät.

En svårighet i arbetet med att öka användandet av Socialtjänstbiblioteket är att få kommuner har prioriterat detta arbete.

I samarbete med Närvården har ett förslag om kvalitetssäkring av sårbehandling i Sörmland tagits fram.

Indikator	Resultat	Målvärde
Antal artiklar inskickade för publicering	2	4
Antal personal som erhållit handledning vid utvärderingar och uppföljningar	20	
Antal personal som deltagit i utvärderingsverkstad	0	10
Antal kommuner som erhållit handledning i EBP	*	4
Antal träffar för Socialtjänstbibliotekets kontaktpersoner	1	2
Antal kommuner där socialtjänstbiblioteket finns tillgängligt på kommuners intranät	8	9
Antalet sökningar på Socialtjänstbiblioteket ökat	*	30 %
Antal kommuner med en skriftlig plan för arbete med litteratursökning och -granskning	7	9
Antal kommuner med kontaktperson/-er inom hela socialtjänstensbiblioteket	8	9
Antal kommuner med ledningsgrupp för information och litteratursökning samt – granskning.	0	4

*Indikatorn otydlig att mäta

5. Miljöperspektivet

5.1 Övergripande mål: FoUis bedriver ett hållbart och långsiktigt miljöarbete i syfte att minimera belastningen på miljön

Åtagande: Vid resor strävar FoU i Sörmland efter att i så hög grad som möjligt välja ett miljövänligt alternativ.

Under året har vi i första hand valt tåg och buss och i tredje hand miljöbil – vanlig bil används när de tidigare alternativen inte är möjliga eller ekonomiskt försvarbara. Flygresor har endast skett, när det har varit praktiskt omöjligt att resa på annat sätt. Inom Eskilstuna har vi i första hand promenerat eller cyklat, och har för det ändamålet införskaffat en cykel.

Vid konsumtion har FoUis strävat efter att konsumera med miljötanke genom att försöka minska antalet utskrifter, köpa ekologisk mjölk och kaffe, erbjuda vegetariskt fika, samt fisk eller vegetarisk lunch vid event där vi bjuder på mat. Vi sorterar även sedan länge våra sopor.

Övrigt

Vi släcker lampor när vi inte är på kontoret.

6. Ekonomiperspektivet

6.1 Övergripande mål: Balanserad ekonomi under 2015

Åtagande: FoU-verksamheten har stabil ekonomi med ändamålsenlig användning av resurser.

Nedan presenteras resultaträkningen för helåret 2015, vilken innebär ett resultat på -289 tkr. Trots det negativa resultatet innebär det en rejält förbättrad situation jämfört med budget.

	Budget 2015	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter		
Medlemsavgifter	2 764 130	2 793 660
Medlemsavgifter (Regionförbundet Sörmland)	1 500 000	1 500 000
Statsbidrag (SKL)	2 176 190	2 176 190
Övriga intäkter	0	1 798 731
S:a verksamhetens intäkter	6 440 320	8 268 581
Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-6 550 000	-4 332 557
Lokalkostnader	-350 000	-201 112
Övriga kostnader	-4 000 000	-4 023 795
- varav tjänsteköp		-2 435 687
S:a verksamhetens kostnader	-10 900 000	-8 557 464
Resultat	-4 459 680	-288 883

Intäkter

Merparten av intäkterna var kända från årets början.

FoUIS är delvis en medlemsfinansierad verksamhet. Medlemsavgiften baseras på invånarantalet i kommunerna och landstinget i november året före budgetåret och uppgår till sex kronor per invånare för kommunerna och fyra kronor per invånare för landstinget.

Dessutom gav Regionförbundet Sörmland ett stöd på 1,5 mnkr under 2015 då de statliga satsningarna blev förändrade fr.o.m. detta år. Statsbidragen som under 2014 låg på närmare 10 mnkr, reducerades starkt till 2,1 mnkr för 2015.

Övriga intäkter ger ett budgetöverskott bl a beroende på att SKL köper delar av en utvecklingsledare när det gäller den sociala barn- och ungdomsvården. Dessutom har det varit relativt omfattande fakturering för genomförda utbildningar inklusive en viss eftersläpning från 2014.

Kostnader

Personalkostnaderna ger ett stort budgetöverskott, främst beroende på att FoUIS arbetat med att anpassa verksamheten efter den lägre budgetramen. Resursförstärkning var tänkt för uppdrag inom äldreområdet, välfärdsteknologi och innovation, men detta verkställdes inte, bl a utifrån den tidskrävande verksamhetsöverföringen från Eskilstuna kommun till Landstinget Sörmland.

Övriga kostnader följer i stort sett budget. Här ingår diverse administrativa omkostnader för verksamheten, men merparten är kostnader för inköpta tjänster från olika kommuner m fl.

Balanserade medel

Samlade medel i balansräkningen	Budget 2015	Utfall 2015
Ingående 2015-01-01	14 113 303	14 113 303
Utgående 2015-12-31	9 653 623	13 824 420

Årets resultat innebär att 13,8 mnkr av de ingående 14,1 återstår. Observeras bör att det goda resultatet är en konsekvens av att verksamheten varit mer begränsad än vanligt. För att återgå till ordinarie verksamhetsomfattning krävs den ekonomiska förstärkning som tidigare varslats om.